

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, (ΕΚ) αριθ. 1098/2007, (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1343/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 894/97, (ΕΚ) αριθ. 850/98, (ΕΚ) αριθ. 2549/2000, (ΕΚ) αριθ. 254/2002, (ΕΚ) αριθ. 812/2004 και (ΕΚ) αριθ. 2187/2005»

[COM(2016) 134 final — 2016/0074 (COD)]

(2016/C 389/09)

Εισηγητής: ο κ. **Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE**

Στις 7 και 11 Απριλίου 2016 αντιστοίχως, και σύμφωνα με τα άρθρα 43.2 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, (ΕΚ) αριθ. 1098/2007, (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1343/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 894/97, (ΕΚ) αριθ. 850/98, (ΕΚ) αριθ. 2549/2000, (ΕΚ) αριθ. 254/2002, (ΕΚ) αριθ. 812/2004 και (ΕΚ) αριθ. 2187/2005»

[COM(2016) 134 final — 2016/0074 (COD)].

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Ιουνίου 2016.

Κατά την 518η σύνοδο ολομέλειας, της 13ης και 14ης Ιουλίου 2016 (συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 74 ψήφους υπέρ και 1 αποχή.

1. Συμπεράσματα

1.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την προσέγγιση της Επιτροπής σχετικά με την ανάγκη για επικαιροποίηση και απλούστευση του ισχύοντος συστήματος διαχείρισης των τεχνικών μέτρων, το οποίο θα πρέπει να βασίζεται σε μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη διαχείριση και τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων.

1.2. Αρκετές από τις προτεινόμενες καινοτομίες και τροποποιήσεις θα συμβάλουν άμεσα στην προσαρμογή του αλιευτικού στόλου στην υποχρέωση εκφόρτωσης (YE) και στον σεβασμό της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης (MBA). Η ΕΟΚΕ δεν μπορεί παρά να τις επικροτήσει, καθώς πρόκειται για μεταρρυθμίσεις που θα παράσχουν μεγαλύτερη επιχειρησιακή ευελιξία και θα προωθήσουν τη μεγαλύτερη επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων.

1.3. Ωστόσο, ορισμένες από τις προτάσεις διατυπώθηκαν χωρίς να ληφθούν πλήρως υπόψη οι συνθήκες των αλιευτικών δραστηριοτήτων στην πράξη και χωρίς να εκτιμηθούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Η ΕΟΚΕ δεν έχει πεισθεί ότι οι εν λόγω προτάσεις αποτελούν λογικό συμβιβασμό μεταξύ της προάσπισης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων συμφερόντων του τομέα της αλιείας και της καλύτερης διατήρησης των αλιευτικών πόρων. Υπό αυτή την έννοια, η ΕΟΚΕ θα ήθελε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ακόλουθες πτυχές:

1.3.1. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να επανεξετάσει τις αλλαγές στα μεγέθη ματιών που προτείνονται και να χρησιμοποιήσει τα μάτια αναφοράς που χρησιμοποιούνται από τους διάφορους αλιευτικούς στόλους χωρίς αδικαιολόγητες ή περιττές αυξομειώσεις.

1.3.2. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι είναι σημαντικό να μην περιληφθούν στην πρόταση τροποποιήσεις στα ελάχιστα μεγέθη που ήδη χρησιμοποιούνται για ορισμένα είδη, αν δεν υπάρχει η δέουσα αιτιολόγηση.

1.3.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να καθοριστούν κανόνες που να δίνουν τη δυνατότητα καινοτομίας και να προσδίδουν αξία στα ανεπιθύμητα αλιεύματα.

1.3.4. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την ελαστικότητα των ορίων αλιευτικής ικανότητας που μετρώνται σε ολική χωρητικότητα (ΤΒ) και επιβάλλονται στα κράτη μέλη από την κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΛΠ) για να προσαρμοστούν τα σκάφη στην ΥΕ και να ενθαρρυνθεί η βελτίωση των συνθηκών εργασίας στα σκάφη.

1.4. Η ΕΟΚΕ ζητεί από το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να ξεκινήσει πραγματικός διάλογος με τους αλιείς και τους εκπροσώπους τους πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με τις προτάσεις. Η τήρηση των κανόνων απαιτεί τη σιωπηρή συμφωνία και τη συνεργασία των αλιέων. Είναι πιθανότερο να εφαρμοστούν εάν οι αλιείς συμμετέχουν πλήρως στη συζήτηση.

1.5. Η ΕΟΚΕ απευθύνει έκκληση να διατηρηθεί αυτή η δέσμευση για διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας της περιφερειοποίησης.

2. Ιστορικό

2.1. Τα τεχνικά μέτρα είναι ένα ευρύ σύνολο κανόνων σχετικά με το πώς, πού και πότε μπορεί να ασκείται η αλιευτική δραστηριότητα. Σήμερα υπάρχει μεγάλος αριθμός κανονισμών, τροποποιήσεων, κανόνων εφαρμογής και προσωρινών τεχνικών μέτρων που εφαρμόζονται τόσο στα κοινοτικά ύδατα όσο και στα κοινοτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται εκτός των υδάτων της ΕΕ. Στην πράξη, πάνω από 30 κανονισμοί περιέχουν τεχνικά μέτρα, και έχουν ιδιαίτερη σημασία οι κανονισμοί που εφαρμόζονται στον Ατλαντικό ⁽¹⁾, στη Μεσόγειο ⁽²⁾ και στη Βαλτική ⁽³⁾.

2.2. Υπήρξαν κατά το παρελθόν δύο ανεπιτυχείς προσπάθειες για την αναθεώρηση και την επικαιροποίηση αυτού του πολύπλοκου νομικού πλαισίου τεχνικών μέτρων, βάσει πρότασης της Επιτροπής.

2.3. Αποτελεί επιτακτική ανάγκη η προσαρμογή της νομοθεσίας και των αλιευτικών πολιτικών της ΕΕ στις νέες αλλαγές που εισήγαγε η ΚΑΛΠ, δηλαδή η ΥΕ και η μέγιστη βιώσιμη απόδοση (ΜΒΑ) για όλα τα αποθέματα, σε προοδευτική βάση με βαθμιαίες αυξήσεις έως το 2020 το αργότερο. Η εισαγωγή αυτών των στόχων αποτελεί σημαντική πρόκληση για την αλιευτική βιομηχανία της ΕΕ.

2.4. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι μέχρι πρόσφατα οι αποφάσεις για την αλιευτική πολιτική λαμβάνονταν αποκλειστικά από το Συμβούλιο. Αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού είναι ότι τα τεχνικά μέτρα υιοθετήθηκαν κατά τρόπο λεπτομερειακό, ως κανονισμοί της ΕΕ, αντί να υιοθετηθούν ως κανόνες που εκπονούνται περιφερειακά, ανταποκρινόμενοι στις ιδιαιτερότητες κάθε λεκάνης και τύπου αλιείας. Υπό αυτή την έννοια, η εξαντλητική μικροδιαχειριστική προσέγγιση, καθώς και η βούληση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ να συγκεντρώνουν όλες τις τεχνικές λεπτομέρειες με τη μορφή τροπολογιών, οδήγησε σε ένα περίπλοκο νομικό σύστημα που αφήνει μικρό περιθώριο ελιγμών και είναι δύσκολο να γίνει κατανοητό και να τηρηθεί από την αλιευτική βιομηχανία.

2.5. Η Επιτροπή προτείνει τώρα έναν νέο κανονισμό-πλαίσιο ⁽⁴⁾ που περιλαμβάνει γενικές διατάξεις και κοινούς κανόνες καθώς και κανόνες αναφοράς (ανά περιφέρεια), που θα λειτουργούν ως προεπιλεγμένα μέτρα μέχρι να εκπονηθούν μέτρα ανά περιφέρεια και να ενταχθούν στο δίκαιο της ΕΕ.

3. Κύρια σημεία της πρότασης της Επιτροπής

3.1. Με την παρούσα πρόταση η Επιτροπή στοχεύει να συμβάλει στην επίτευξη των βασικών στόχων της νέας ΚΑΛΠ με τρόπο ευέλικτο και σε περιφερειακή βάση. Ειδικότερα, υπογραμμίζεται η ανάγκη να μειωθεί η αλίευση ιχθυδίων και γεννητόρων θαλάσσιων ειδών, να βελτιωθεί η επιλεκτικότητα του αλιευτικού εξοπλισμού, να αποφευχθεί η αλίευση των προστατευομένων ειδών, να μειωθούν οι απορρίψεις και να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

3.2. Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η Επιτροπή παρουσίασε ένα κείμενο που στόχο έχει την απλούστευση του ισχύοντος συστήματος διαχείρισης των τεχνικών μέτρων και βασίζεται σε μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη διαχείριση και τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων. Στην πρόταση κανονισμού η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα των απορριψιμών, της περιφερειοποίησης, της μεγαλύτερης συμμετοχής των εμπλεκόμενων φορέων και της αύξησης της ευθύνης των αλιέων.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 850/98 του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 1998, για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων μέσω τεχνικών μέτρων προστασίας των νεαρών θαλάσσιων οργανισμών (ΕΕ L 125 της 27.4.1998, σ. 1), που καλύπτει τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό (και τη Μαύρη Θάλασσα από το 2012).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 Του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα (ΕΕ L 409 της 30.12.2006, σ. 9).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 2005 για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων μέσω τεχνικών μέτρων στα ύδατα της Βαλτικής Θάλασσας, των Belts και του Sound (ΕΕ L 349 της 31.12.2005, σ. 1).

⁽⁴⁾ COM(2016) 134 final.

3.3. Οι σημαντικότερες καινοτομίες και αλλαγές είναι οι ακόλουθες:

- Παγίωση και επικαιροποίηση στόχων, σκοπών, ορίων παρεμπιπτόντων αλιευμάτων ευαίσθητων ειδών, αρχών χρηστής διαχείρισης και ορισμών που έχουν ρυθμιστεί παλαιότερα σε διάφορα ευρωπαϊκά κείμενα.
- Θέσπιση κοινών τεχνικών μέτρων ή κανόνων που θα εφαρμόζονται σε όλες τις θαλάσσιες λεκάνες και θα θεωρούνται μονίμου χαρακτήρα. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν αλιευτικά εργαλεία και πρακτικές που απαγορεύονται, γενικούς όρους και περιορισμούς που ισχύουν για τη χρήση συρόμενων εργαλείων και στατικών δικτύων, προστασία ευπαθών ενδιαιτημάτων και ειδών, τα ελάχιστα μεγέθη με σκοπό τη διατήρηση και κοινά μέτρα για τη μείωση των απορρίψεων.
- Ανάπτυξη της περιφερειοποίησης, με τη θέσπιση μέτρων αναφοράς, κυρίως στα παραρτήματα της πρότασης, τα οποία θα εφαρμόζονται ελλείψει περιφερειακών μέτρων. Επιπλέον, θεσπίζονται οι όροι για την περιφερειοποίηση των τεχνικών μέτρων με τη θέσπιση πολυετών σχεδίων, σχεδίων προσωρινών απορρίψεων και μέτρων διατήρησης. Περιλαμβάνεται επίσης μια ρήτρα διασφάλισης για την περίπτωση επείγουσας παρέμβασης για την προστασία των θαλάσσιων ειδών.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

4.1.1. Οι ισχύοντες κανόνες για τα τεχνικά μέτρα είναι το πιο παρωχημένο νομικό πλαίσιο που υπάρχει σήμερα, για τούτο και η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι υψίστης σημασίας να υιοθετηθεί γρήγορα αυτή η νέα απλοποιημένη έκδοση του κανονισμού, για να μπορέσει ο εν λόγω τομέας να προσαρμοσθεί στις προκλήσεις με τρόπο πρακτικό και βιώσιμο.

4.1.2. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι τα τεχνικά μέτρα πρέπει να θεσπισθούν κατόπιν άμεσης και ικανοποιητικής διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πρέπει να είναι περισσότερο ευέλικτα και προσαρμόσιμα στις ιδιαίτερες ανάγκες και να υιοθετηθούν με γρήγορη και αποτελεσματική διαδικασία λήψης αποφάσεων, που να καθιστά δυνατή την προσαρμογή στις νέες εξελίξεις.

4.1.3. Η μεταρρύθμιση της ΚΑΛΠ εισήγαγε μια καινοτόμο στρατηγική για τη διαχείριση της αλιείας, στρεφόμενη προς μια προσέγγιση που βασίζεται στα αποτελέσματα και στην εφαρμογή της περιφερειοποίησης. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απόλυτα με τη νέα αυτή προσέγγιση.

4.2. Διατήρηση

4.2.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως τη στρατηγική της Επιτροπής για κατάργηση ή απλούστευση του καθεστώτος που ορίζει τις περιοχές απαγόρευσης ή περιορισμού της αλιείας για την προστασία των ιχθυιδίων (περίπου το ήμισυ) οι οποίες, λόγω των προσπαθειών του τομέα, της αποκατάστασης των αποθεμάτων ή των περιβαλλοντικών αλλαγών, δεν είναι πλέον λειτουργικές ή είναι παρωχημένες.

4.2.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για τη βελτίωση των τεχνικών μέτρων, γιατί είναι ένας τρόπος να βελτιωθεί και να διατηρηθεί η κατάσταση της αλιείας, με βάση τις συμβουλές της επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής επιτροπής αλιείας (ΕΤΟΕΑ) και λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

4.3. Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες

4.3.1. Είναι σαφές ότι πολλές από τις προτεινόμενες διατάξεις θα απαιτήσουν μειζόνες αλλαγές στις μεθόδους και στα εργαλεία αλιείας, με πραγματικό αντίκτυπο από κοινωνική και οικονομική άποψη. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι νέες προκλήσεις της ΚαλΠ θα έχουν πολύ σημαντικό βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο στον τομέα της αλιείας, μολονότι μακροπρόθεσμα θα τον ευνοήσουν σημαντικά. Ωστόσο, μέχρι σήμερα η Επιτροπή δεν έχει επιχειρήσει να εκτιμήσει το κοινωνικό και οικονομικό κόστος που θα επιφέρει βραχυπρόθεσμα η εφαρμογή της πρότασης. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, ελλείψει αυτής της ενημέρωσης, δεν μπορεί να κριθεί κατά πόσον οι εν λόγω προτάσεις αποτελούν λογικό συμβιβασμό μεταξύ της προώθησης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων συμφερόντων του τομέα της αλιείας και της καλύτερης διατήρησης των αλιευτικών πόρων.

4.3.2. Για να αντισταθμιστούν οι βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις (όπως, για παράδειγμα, η μείωση των αλιευμάτων των ειδών-στόχων και οι νέες δαπάνες για την αγορά εξοπλισμού), τόσο για τους εφοπλιστές όσο και για τους ναυτικούς αλιείς, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμη τη στήριξη του αλιευτικού τομέα μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

4.3.3. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η πρόταση δεν περιλαμβάνει καμία εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την ασφάλεια στη θάλασσα. Οι νέες αλιευτικές πολιτικές εγκυμονούν πιθανούς κινδύνους για την ασφάλεια του πληρώματος (π.χ. αύξηση των ωρών εργασίας για την επεξεργασία των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων) και για την ασφάλεια του σκάφους (π.χ. ευστάθεια του πλοίου λόγω αύξησης των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων), οι οποίοι θα πρέπει να εξετασθούν και να ληφθούν δεόντως υπόψη.

4.4. Εφαρμογή και τήρηση

4.4.1. Ο νέος βασικός κανονισμός για την ΚΑΛΠ⁽⁵⁾ προβλέπει διαφορετικά τεχνικά μέτρα και μέτρα διατήρησης για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων. Το πλέον σημαντικό μέτρο για την επίτευξη του στόχου αυτού θα είναι τα πολυετή σχέδια, που θα δημιουργήσουν το πλαίσιο για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των σχετικών αποθεμάτων και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και που θα πρέπει, ειδικότερα, να περιλάβουν κατάλληλα τεχνικά μέτρα [άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο στ)].

4.4.2. Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η πρόταση είναι απαραίτητη ως εγγύριο της ασφάλειας δικαίου, ενόσω δεν υπάρχουν εγκεκριμένα πολυετή σχέδια διαχείρισης, και ως μεταβατική λύση για την προσαρμογή του ισχύοντος νομικού συστήματος στις νέες απαιτήσεις της ΚΑΛΠ όσον αφορά τα τεχνικά μέτρα. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η εν λόγω μετάβαση είναι απαραίτητη.

4.4.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, για την ορθή ανάπτυξη και εφαρμογή της περιφερειοποίησης, η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνει πολυετή σχέδια και σχέδια απορρίψεων με βάση τις κοινές συστάσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη, ώστε να αποφευχθεί η επιστροφή στη μικροδιαχείριση. Η Επιτροπή θα πρέπει να περιορίσει τον ρόλο της στην επαλήθευση και στον συντονισμό της συμβατότητας των προτάσεων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα επιτευχθούν οι στόχοι της ΚΑΛΠ. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλισθεί η ταχεία έγκριση των εν λόγω μέτρων προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα της αλιείας, με μια προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή», ώστε να τύχουν καλύτερης αποδοχής από τον κλάδο.

4.5. Περιφερειοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων

4.5.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι είναι επιτακτική ανάγκη να διατηρηθούν ορισμένα βασικά κοινά μέτρα που να ισχύουν για όλους τους τύπους αλιείας και τις περιοχές που περιορίζονται από την υιοθέτηση ορισμών, αρχών και κοινών στόχων σύμφωνα με τη νέα ΚΑΛΠ, για την αποτροπή της δημιουργίας νομικού κενού.

4.5.2. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επισημάνει ότι, όταν όλες οι διαδοχικές νομοθετικές δέσμες ΥΕ τεθούν σε ισχύ, η τρέχουσα διαχείριση της αλιείας θα αλλάξει ριζικά. Η προσέγγιση θα πάψει να εστιάζει στις εκφορτώσεις αλιευμάτων και θα επικεντρώνεται στα αλιεύματα. Είναι πολύ σημαντικό, συνεπώς, οι συννομοθέτες να μην επαναλάβουν τα λάθη του παρελθόντος και να δεχθούν ότι τα ενωσιακά κανονιστικά τεχνικά μέτρα θα αποφασίζονται σε περιφερειακό επίπεδο και σε στενή διαβούλευση με εκείνους που θα πρέπει να εφαρμόζουν και να τηρούν τους κανόνες σε καθημερινή βάση.

4.5.3. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να προωθήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης, που να δίνει στους αλιείς την ελευθερία να επιλέγουν τα πλέον ενδεδειγμένα εργαλεία ώστε να καταφέρουν να αυξήσουν την επιλεκτικότητα και τη μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι οι αλιείς θα είναι απολύτως υπεύθυνοι για τα πραγματοποιούμενα αλιεύματα και όχι για ό,τι εκφορτώνουν στη στεριά. Συνεπώς, πρέπει να τους δίνεται η ευχέρεια να αποφασίζουν τα καλύτερα στοχευμένα μέτρα.

4.5.4. Δυστυχώς, η Επιτροπή δεν εφάρμοσε με εναρμονισμένο τρόπο την προσέγγιση αυτή στην ελεύθερη επιλογή του βέλτιστου μεγέθους ματιών, καθώς υπάρχουν διαφορές στο κείμενο σχετικά με το μέγεθος των ματιών σε μικρά πελαγικά και βενθοπελαγικά είδη. Για τα πελαγικά είδη έχει σημειωθεί τεράστια μείωση του μεγέθους των ματιών, ενώ για τα βενθοπελαγικά είδη έχει σημειωθεί αύξηση. Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την αύξηση του ελάχιστου μεγέθους ματιών που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος από τους αλιείς χωρίς τη δέουσα αιτιολόγηση. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αλιείς στρέφονται προς το μέγιστο οικονομικό όφελος από την πώληση των ειδών που αλιεύουν και θα προσπαθήσουν να αποφεύγουν τα αλιεύματα των ειδών που δεν αποτελούν στόχο και των ιχθυιδίων, δεδομένου ότι θα αφαιρούνται από τις ποσοτώσεις τους και θα επιτρέπεται να τα πωλούν μόνο για την παραγωγή ιχθυαλεύρων, ελαίου ή παρόμοιων προϊόντων των οποίων η αξία κατά την πρώτη πώληση είναι αμελητέα.

4.5.5. Η περιφερειοποίηση συνεπάγεται μεγαλύτερη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών. Η νομοθέτηση σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τα γνωμοδοτικά συμβούλια, τις επιχειρήσεις του αλιευτικού τομέα, τους επιστήμονες και λοιπούς ενδιαφερόμενους έχει πολλά πλεονεκτήματα, μεταξύ των οποίων διακρίνουμε τα ακόλουθα: σαφέστεροι και απλούστεροι κανόνες, προσαρμοσμένοι στις ιδιαιτερότητες κάθε λεκάνης και τύπου αλιείας· υψηλός βαθμός συμμόρφωσης των αλιείων· ευκολότερη

(⁵) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, άρθρο 7.

εφαρμογή για τους επιθεωρητές· μεγαλύτερη αξιοπιστία και νομιμοποίηση των πολιτικών· καλύτερη ευθυγράμμιση προς τους περιβαλλοντικούς στόχους και βελτίωση της επιλεκτικότητας της αλιείας. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά να μελετηθούν και να υιοθετηθούν τα τεχνικά μέτρα σχετικά με τα αλιευτικά εργαλεία σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

4.5.6. Ένα καλό παράδειγμα για να φανούν οι αρνητικές συνέπειες της μη συμμόρφωσης με την ανωτέρω προσέγγιση είναι ο μεσογειακός στόλος, που έχει αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες εξαιτίας της θέσπισης ειδικών υποχρεωτικών διατάξεων⁽⁶⁾, όπως είναι η μείωση του πάχους του νήματος. Αυτό το τεχνικό μέτρο προκάλεσε προβλήματα στην ασφάλεια και στους ελιγμούς των σκαφών· σημαντική αύξηση στο σκίσιμο των διχτύων που οφειλόταν στην αποδυνάμωση και τη μείωση της αντίστασης του διχτυού· μείωση της τιμής των αλιευμάτων και περιττή αύξηση των απορρίψεων που οφειλόταν στη φθορά λόγω της χρήσης ενός τόσο λεπτού και κοφτερού νήματος.

4.6. Κίνητρα για τους αλιείς: απόρριψη, μείωση και πρόληψη των ανεπιθύμητων αλιευμάτων

4.6.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πλήρης συμμετοχή του αλιευτικού κλάδου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, μέσω των επιχειρηματικών ενώσεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων του κλάδου, θα αποτελέσει τεράστιο κίνητρο για να επιτευχθεί μεγαλύτερη συμμόρφωση και καλύτερη κατανόηση των κανόνων.

4.6.2. Στην αιτιολογική σκέψη 21 της πρότασης προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόσουν μέτρα για τη στήριξη του αλιευτικού τομέα ώστε να υλοποιηθεί η ΥΕ, όπως είναι η αποθήκευση και η εύρεση αγορών για τα ανεπιθύμητα είδη. Εντούτοις, αναφέρεται ρητά μόνο η υποστήριξη των επενδύσεων για την κατασκευή και την προσαρμογή των τόπων εκφόρτωσης. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει επίσης να γίνεται αναφορά στις επενδύσεις επί του σκάφους για την αποθήκευση, την επεξεργασία και την αιθροιστική αξία των ανεπιθύμητων αλιευμάτων.

4.6.3. Επιπλέον, η προσαρμογή των σκαφών στην απαγόρευση των απορρίψεων παρεμποδίζεται από τους ποσοτικούς περιορισμούς (GT) που επιβάλλονται από την ΚΑΛΠ, διότι, ανεξάρτητα από την αύξηση της επιλεκτικότητας των χρησιμοποιούμενων αλιευτικών εργαλείων, η απαγόρευση των απορρίψεων θα οδηγήσει σε αύξηση των ανεπιθύμητων αλιευμάτων, τα οποία θα πρέπει να αποθηκεύονται και/ή να υπόκεινται σε επεξεργασία επί του σκάφους. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ προτείνει να καταστεί το σύστημα πιο ευέλικτο⁽⁷⁾. Συνιστά, ως εκ τούτου, όποτε υπάρχουν ανανεώσεις ή μετατροπές του σκάφους με αποτέλεσμα την αύξηση του όγκου (λόγω εγκατάστασης πρόσθετων ζωνών αποθήκευσης ή εξοπλισμού για την επεξεργασία των ανεπιθύμητων αλιευμάτων), να γίνεται καταχώριση της συνολικής χωρητικότητας των αλιευτικών σκαφών σε χωριστό μητρώο ή σε χωριστή γραμμή του μητρώου.

4.6.4. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η αύξηση του όγκου της παραγωγής δεν θα πρέπει να θεωρείται αύξηση της αλιευτικής ικανότητας. Συνεπώς, η διαδικασία που περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει επίσης να εφαρμόζεται, σε περίπτωση ανανέωσης του σκάφους, στην αύξηση του όγκου παραγωγής που προκλήθηκε από τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση της ασφάλειας των πληρωμάτων, των συνθηκών εργασίας και στέγασης επί του σκάφους, εφόσον αυτή η αύξηση του όγκου δεν αυξάνει και τη δυνατότητα του σκάφους να αλιεύει ψάρια.

4.6.5. Η αλιευτική βιομηχανία έχει καταβάλει τα τελευταία έτη τεράστιες προσπάθειες για την ανάπτυξη αλιευτικών μεθόδων υψηλής τεχνολογίας με σκοπό την ελαχιστοποίηση των απορρίψεων και των πιθανών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Πράγματι, η ΕΤΟΕΑ έχει επανειλημμένως τονίσει ότι «όσον αφορά τη βελτίωση της επιλεκτικότητας, έχουν επιτευχθεί περισσότερα κατά τα τελευταία τέσσερα έτη παρά κατά την προηγούμενη εικοσαετία». Η ΕΟΚΕ τονίζει ωστόσο την ανάγκη να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια και χρηματοδότηση για την αλίευση βενθοπελαγικών ειδών, ώστε να προωθηθούν τεχνολογικές εξελίξεις όσον αφορά την επιλεκτικότητα.

4.6.6. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι είναι σημαντικό να μην χρησιμοποιηθεί ο παρών κανονισμός για να τροποποιηθούν, χωρίς τη δέουσα αιτιολόγηση, τα ελάχιστα μεγέθη που χρησιμοποιούνται για ορισμένα είδη. Έχουμε, αφενός, περιπτώσεις αύξησης του μεγέθους όπως, για παράδειγμα, στο πελαγίσιο λυθρίνι της Μεσογείου, ενώ ταυτόχρονα επεκτείνεται το ελάχιστο αυτό μέγεθος σε περιοχές όπου στο παρελθόν δεν προβλεπόταν (δυτικά ύδατα). Στην περίπτωση του λαβρακιού, επεκτείνεται η αύξηση του μεγέθους που είχε εγκριθεί στα τέλη του 2015 για ορισμένες περιοχές (βορειοδυτικά ύδατα) σε περιοχές που δεν περιλαμβάνονταν σε αυτόν τον κανονισμό (νοτιοδυτικά ύδατα).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1967/2006.

⁽⁷⁾ Σύμφωνα με την πρόταση σύστασης του γνωμοδοτικού συμβουλίου για τα πελαγικά είδη V1 2015 04 18.

5. Ειδικές παρατηρήσεις επί των άρθρων

5.1. Άρθρο 6

Λόγω της σύγχυσης που προκαλούν στον τομέα πολλές υποτιθέμενες διευκρινίσεις, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, όταν αυτές αναφέρονται σε ένα εργαλείο ή μέρος αυτού, θα πρέπει να παραπέμπουν σε ένα παράρτημα με εικόνες που να διευκολύνουν την κατανόηση, σύμφωνα με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από την ίδια την Επιτροπή στο σχήμα 2 του παραρτήματος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 του Συμβουλίου, που πρόκειται να καταργηθεί με τον παρόντα νέο κανονισμό περί τεχνικών μέτρων.

5.2. Άρθρο 13

Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού καταλήγει με την επισήμανση ότι «η Επιτροπή μεριμνά ιδίως για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της μετατόπισης αλιευτικών δραστηριοτήτων προς άλλες ευαίσθητες περιοχές», κάτι που μπορεί να γίνει κατανοητό σε ένα πλαίσιο προστασίας ευαίσθητων θαλάσσιων ενδιαιτημάτων· για τον σκοπό αυτό, θα ήταν αναγκαίο να υπάρχει μία χαρτογράφηση των υπό προστασία περιοχών, ώστε να βελτιωθεί η γνώση των θαλάσσιων βυθών, αλλά όχι η καθ αυτῶν απαγόρευση της δραστηριότητας του αλιευτικού στόλου, η οποία προσανατολίζεται απολύτως στην εξεύρεση νέων αποθεμάτων των ειδών που αλιεύει, στην οποία θα υποχρεωθεί από τη νέα πολιτική ΥΕ. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Επιτροπή πρέπει να διενεργήσει πλήρη χαρτογράφηση όλων των ευπαθών θαλάσσιων περιοχών, προκειμένου να γίνει γνωστό ακριβώς τι προστατεύεται και για ποιον σκοπό. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η πλήρης βιωσιμότητα, είναι σημαντικό όχι μόνο να αμβλυθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά και οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις, λόγω του πιθανού κλεισίματος των αλιευτικών περιοχών.

5.3. Άρθρο 17

Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το περιεχόμενο του άρθρου 17 παράγραφος 2 της πρότασης, εφόσον ο ευρωπαϊκός αλιευτικός στόλος αλιεύει ταυτόχρονα ορισμένα είδη που δεν υπόκεινται σε καθεστώς ΤΑΚ και ποσοτώσεις εμπορικής αξίας, που βοηθούν τις επιχειρήσεις να αξιοποιούν τα αλιευτικά ταξίδια που πραγματοποιούν τα σκάφη τους. Συνιστάται θερμά να ληφθεί υπόψη ότι τα εν λόγω είδη⁽⁸⁾, αν και δεν υπόκεινται σε καθεστώς ΤΑΚ, αποτελούν μέρος των συνηθών αλιευμάτων του στόλου και, ως εκ τούτου, αποτελούν είδος ενδιαφέροντος.

5.4. Άρθρο 37

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν κάνει ουδεμία αναφορά στις επενδύσεις επί του σκάφους για την αποθήκευση, την επεξεργασία και την προστιθέμενη αξία των ανεπιθύμητων αλιευμάτων· και μάλιστα, στην πραγματικότητα απαγορεύει οποιαδήποτε δυνατότητα φυσικής ή χημικής μεταποίησης για την παρασκευή ιχθυαλεύρων ή ιχθυελαίου επί του σκάφους. Δεν υπάρχουν σημαντικά κίνητρα ώστε οι αλιείς να διατηρούν τα ανεπιθύμητα αλιεύματα επί του σκάφους όταν η τιμή πώλησης είναι περίπου ένα λεπτό του ευρώ ανά χιλιόγραμμα, για μη ανθρώπινη κατανάλωση. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διαγραφής του άρθρου 54α που προτείνεται στο άρθρο 37.

6. Ειδικές παρατηρήσεις επί των παραρτημάτων

6.1. Βορειοδυτικά ύδατα (μέρος Β του παραρτήματος VI)

6.1.1. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης, που να δίνει στους αλιείς την ελευθερία να επιλέγουν τα πλέον ενδεδειγμένα εργαλεία ώστε να επιτυγχάνουν τη μεγαλύτερη δυνατή επιλεκτικότητα και τη μείωση των παρεπιπτόντων αλιευμάτων. Δεν πρέπει να λησμονείται ότι οι αλιείς θα είναι απολύτως υπεύθυνοι για τα πραγματοποιούμενα αλιεύματα και όχι για ό,τι εκφορτώνουν στη στεριά. Συνεπώς, πρέπει να τους δίνεται η ευχέρεια να αποφασίζουν τα καλύτερα στοχευμένα μέτρα.

6.1.2. Στο παράρτημα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να ξεκινήσουν οι μηχανότρατες να χρησιμοποιούν συρδόμενα εργαλεία με σάκος τράτας 120 mm, το οποίο αναμφίβολα θα οδηγήσει στην εξάλειψη του στόλου αυτού, εφόσον με μέγεθος ματιού 100 mm (που χρησιμοποιείται στη βιολογικά ευαίσθητη ζώνη) μειώνονται τα αλιεύματα, κατά ένα 35 %, σε σύγκριση με τα αλιεύματα που επιτυγχάνονται με άνοιγμα ματιού 80 mm.

6.1.3. Η ΕΟΚΕ δεν μπορεί να συμφωνήσει με την εισαγωγή νέων περιοχών για τη χρήση των μέτρων μείωσης για τα κητοειδή, χωρίς καμία αιτιολόγηση, ούτε με την ένταξη, άνευ λόγου, μέτρων για την αποφυγή τυχαίας σύλληψης θαλάσσιων πτηνών, δεδομένου ότι αυτό απαιτεί περαιτέρω ανάλυση και επιστημονική αιτιολόγηση.

⁽⁸⁾ Αναφερόμαστε, για παράδειγμα, στο καπόνι (*Triglididae*), στο καλαμάρι (*Loligo spp*), στο μουγγρί (*Conger conger*), στη σουπιά (*Sepia officinalis*), στο χριστόψαρο (*Zeus faber*), στο καλκάνι (*Glyptocephalus cynoglossus*), στο καστανόψαρο (*Brama brama*), στο θράψαλο (*Illex spp.*), στο μαύρο σπαδόψαρο (*Aphanopus carbo*) και, ακόμη, στο χτένι (*Pecten maximus*).

6.2. Νοτιοδυτικά ύδατα (μέρος Β του παραρτήματος VII)

6.2.1. Η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με την αύξηση του ελάχιστου μεγέθους των ματιών του σάκου της τράτας για την αλίευση όλων των βενθοπελαγικών ειδών. Το να αυξηθεί το μέγεθος ματιών από τα 70 mm στα 100 mm είναι σαν να καλείς τα σκάφη να βγουν για να ψαρέψουν νερό και να τα οδηγείς προς την εξαφάνιση. Ο τρόπος εργασίας, οι σπάνιες απορρίψεις σε αυτούς τους τύπους αλιείας και η ποικιλία των ειδών-στόχου υποστηρίζουν τη διατήρηση του μεγέθους των ματιών στα 70 mm.

6.2.2. Όσον αφορά τα μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση των παρεπιπτόντων αλιευμάτων κητοειδών και θαλάσσιων πτηνών στις υποπεριοχές ICES VIII και IX, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, πριν από την έγκρισή τους, η Επιτροπή θα πρέπει να παράσχει την αναγκαία επιστημονική αιτιολόγηση, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά έχουν ήδη απορριφθεί παλαιότερα λόγω της απουσίας ή της περιορισμένης παρουσίας κητοειδών και θαλάσσιων πτηνών στα ύδατα αυτά.

6.3. Μεσόγειος θάλασσα (μέρος Β του παραρτήματος IX)

6.3.1. Όσον αφορά την απαγόρευση της χρήσης διχτύων με πάχος νήματος άνω των 3 mm, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι, με βάση τα αποτελέσματα της επιστημονικής μελέτης που πραγματοποίησε το Ισπανικό Ωκεανογραφικό Ινστιτούτο (IEO), το πάχος αυτό θα πρέπει να γίνει 5 mm, δεδομένου ότι η διατήρηση του εν λόγω πάχους δεν δικαιολογείται από την άποψη της διατήρησης των πόρων και το μόνο που επιφέρει είναι οικονομικές ζημιές, καθώς προκαλεί πολύ συχνότερα σκίσιμο των διχτύων.

6.3.2. Όσον αφορά την απαγόρευση ύπαρξης επί του σκάφους ή της πόντισης περισσότερων των 250 διατάξεων παγίδευσης (κιούρτων) ανά σκάφος για την αλίευση οστρακοειδών βαθέων υδάτων (συμπεριλαμβανομένων των *Plesionika* spp.), η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, γι' αυτό το είδος γαρίδας, θα πρέπει να μπορεί να διατηρηθεί ο αριθμός των κιούρτων που επιτρέπεται σήμερα, δηλαδή 1 500 κιούρτοι. Οι υφιστάμενες επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι το τρέχον επίπεδο αλιευμάτων δίνει τη δυνατότητα για συνολική βιομάζα που υπερβαίνει τη βιομάζα μέγιστης βιώσιμης απόδοσης και υπογραμμίζουν ότι η δραστηριότητα, στις σημερινές συνθήκες, είναι βιώσιμη και πραγματοποιείται με υπεύθυνο τρόπο.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ